

Абдирайимова Н.А. - окутуучу
nazik.abdiraimova@gmail.com
Мурзакматова З. Ж. – методист
Ош шаары, ОшМУ, Программалоо кафедрасы

**ОКУУ ПРОЦЕССИН АВТОМАТТАШТЫРУУДА MOODLE
СИСТЕМАСЫНЫН ӨЗГӨЧӨЛҮКТӨРҮ
ОСОБЕННОСТИ СИСТЕМЫ MOODLE ПРИ АВТОМАТИЗАЦИИ
УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА
FEATURES OF THE SYSTEM MOODLE IN PROCESS AUTOMATION**

Аннотация. Бул макалада заманбап билим берүүдө окуу процессин автоматташтыруунун актуалдуу жана көйгөйлүү маселелери каралат. Дистанттык окутуу окутуунун жаңы перспективдүү формасы экендиги негизделге.

Ачкыч сөздөр: дистанттык окутуу, moodle, курс, ресурс.

Аннотация. В данной статье рассматриваются актуальные проблемы в современном образовании при автоматизации учебного процесса. Основной задачей статьи является обоснование и подтверждение дистанционного обучения Moodle как новой перспективной формы обучения.

Ключевые слова: дистантное обучение, moodle, курс, ресурс.

Annotation. This article deals with topical issues in contemporary education in the automation of the educational process. The main objective of the article is to study and confirmation of distance learning Moodle as a promising new form of training.

Keywords: distance learning, moodle, a course.

1. Кириш сөз. Азыркы мезгилде компьютердик техниканын жана байланыш каражаттарынын жогорку темпте өнүгүүсүнүн натыйжасында адам баласынын жашоо турмушу өзгөрүүдө. Дүйнөлүк процессте индустриалдык коомдон информациялык коомго өтүү, социалдык экономикалык өзгөрүүлөр мамлекеттин көпчүлүк ишмердүүлүк чөйрөсүндө кайра өзгөрүүлөрдү талап кылат. Ушул эле өзгөрүү билим берүү системасында да жүрүп жатат. Жаңы прогрессивдүү концепциялардын негизинде билим берүү сферасынын өнүгүүсү, окуу – тарбиялык процесстерде жаңы педагогикалык технологияларды жана илимий – методикалык иштелмелерди жайылтуу,

андан сырткары жаңы информациялык – коммуникациялык технологияларды колдонуу негизги актуалдуу көйгөйлөрүнүн бири.

2. Маселенин коюлушу. Мындан бир топ жыл мурда дистанттык окутуу, сырттан окуу бөлүмү жана күндүзгү окуу бөлүмү бири биринен анча деле айырмаланган эмес. Бирок, азыркы мезгилде окутуу процессин автоматташтырууда башкача айтканда дистанттык окутуу билим берүү системасында негизги бөлүмдөрдүн бири катарында каралып, бардык деңгээлинде маанилүүлүгүн жана керектигин көрсөтүп жатат.

Дистанттык окутуу эффективдүүлүк, модулдуулук касиетке ээ болгондугу үчүн заманбап билим берүүнүн бардык талаптарына жооп берет.

Ошондуктан бул тандалып алынган *тема азыркы учурда бир топ актуалдуу* деп эсептеймин.

3. Негизги бөлүк.

Moodle – бул дистанттык окутуу чөйрөсүндө окутуу курстарын түзүү жана башкаруу мүмкүнчүлүктөрүн берүүчү программа. Moodle системасын колдонуу менен ОМКларды жана окуу-методикалык материалдарды, студенттердин билимин текшерүү үчүн тесттердин банктарын түзүүгө, студенттердин жетишүүсү боюнча электрондук журналды кийрүүгө, студенттер менен баарлашууга (чат, форум), мультимедиялык курстарды (окуу фильмдери, презентациялар, глоссарийлер, сүрөттөр жана аудиолор, ж.б.) киргизүүгө, интерактивдик курстарды түзүүгө болот [2], [3].

Moodle - Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (модулдук объектке-ориентирленген динамикалык окуу чөйрөсү) бул аталыштардын баштапкы тамгаларынан алынган. Moodle акысыз электрондук окутуу системасы Австралиялык профессор Мартин Дунгиамос тарабынан PHP программалоо тилинде жазылган [1], [8].

Moodle – бул дайыма CMS же LMS аркылуу аныкталган пакет. Бул аббревиатуралар төмөнкүдөй чечилет:

CMS - course management system – курстарды башкаруу системасы;

LMS - learning management system - окутууну башкаруу системасы[1], [3].

Moodle дун негизги окуу бирдиги болуп, окутуу курстары эсептелинет.

Жогорудагы маалыматтарды [1-5], [7,8] адабияттардан алдык.

4. Изилдөөнүн жыйынтыктары. AVN информациялык системасынын жардамында дистанттык технологияларды колдонуу жана Moodle дистанттык окутуу системасынын мүмкүнчүлүктөрүн салыштырып көрдүк.

Ош мамлекеттик университетинде электрондук окутуу AVN (<http://avn.oshsu.kg>) информациялык системасынын каражаттарынын жардамында колдонулуп жатат [6, 9].

Moodle дистанттык окутуу системасы менен AVN информациялык системасынын жардамында дистанттык технологияларды колдонуунун *окишоштук жактары:*

1. бул эки система тең окутууда дистанттык технологияларды колдонуу мүмкүнчүлүгүнө ээ;
2. окутуучуларды жана студенттерди каттоо администратор тарабынан жүргүзүлөт. Андан сырткары Moodle системасында каалоочулар системага өз алдынча катталуу мүмкүнчүлүгүнө ээ;
3. Moodle жана AVN системаларында билимдер электрондук түрдө файлдардын, архивдердин, веб-беттердин, презентациялардын, аудио-видео файлдардын, лекциялардын жардамында берилет жана алар окутуучу тарабынан көзөмөлдөнүп, студенттердин жоопторуна жараша баа коюлат;
4. студенттер тарабынан түшүнбөгөн суроолор, тема боюнча маанилүү маселелер окутуучу менен студенттин баарлашуусу аркылуу ишке ашат;
5. системалардагы жалпы башкаруу администратор тарабынан жүргүзүлөт;
6. студенттер иштеринин жыйынтыктарын файл түрүндө окутуучуларга жөнөтүү эки системада тең колдонулат;

7. атайын дистанттык окутууну баалоо жана стимулдаштыруу үчүн анкетирлөө жүргүзүлөт.

Жалпылып айтканда, бул эки системада тең окутуучу жана студент үчүн ыңгайлуу орунду жана убакытты тандоо, билимди мыкты өздөштүрүү, окутуучу менен студенттин байланышын керек болгон учурда гана жүргүзүү, убакытты жана акчаны үнөмдөө, окуу сааттарына кеткен убакыт жана акча зарылчылыктарын жокко чыгаруу маселелери каралган.

Эки системанын *айырмачылыктары* төмөндө каралган:

1. Moodle акысыз дистанттык окутуу системасы катары эсептелинет;
4. «AVN» информациялык системасы кабыл алуу комиссиясынын, деканаттардын, кафедралардын, окуу бөлүмүнүн, студенттердин жана окутуучу-кызматкерлердин кадрлар бөлүмдөрүнүн, экономика бөлүмүнүн жана бухгалтериянын иштерин автоматташтыруу, окуу процессин эффективдүү уюштуруу жана өркүндөтүүнү камсыз кылуу максатында ишке киргизилген;
5. Moodle дистанттык окутуу системасы атайын системанын функционалдуулугун, көргөзмөлүүлүгүн, жөнөкөйлүгүн жогорулатуу максатында ишке киргизилген;
6. Moodle дистанттык окутуу системасында атайын системанын ыңгайлуулугун жогорулатуу максатында “Блок” каражаттары системанын негизги бетинде жайгаштырылган. Курс бир канча блоктордон турат жана алардын аткаруу функциясы ар түрдүү. Мисалы, «Календарь» блогунда курстун окуялары (тапшырмаларды, тестерди, чат менен иш жүргүзүү ж.б.) гана көрсөтүлбөстөн, курстун катышуучулар (студенттер) өздөрү киргизген окуялар да көрсөтүлөт. Системанын ар бир колдонуучусу үчүн окуянын көрсөтүлүшү уникалдуу.
7. Moodle каалаган сайттан RSS (RSS — бул тармак боюнча информацияларды берүү үчүн колдонулуучу форматтардын бири)

форматында трансляцияланган жаңылык маалыматтарды алуу мүмкүнчүлүгүнө ээ.

Биз <http://moodle.mit.kg> деген сайт түзүү менен Moodle системасыда жумуштарды аткарып, жогорудагы жыйынтыктарды алдык.

5. Корутунду. Moodle дистанттык окутуу системасынын бир топ өзгөчөлүктөрүн карап чыктык. Бул системаны ЖОЖдордо, орто окуу жайларда, мектептерде, кеңири жайылтууга болот.

Moodle системасын окутуунун өз алдынча формасы катары кароого болот. Ошондуктан кошумча билим алууда же экинчи жогорку билим алууда дистанттык форма жетишээрлик эффективдүү экендиги белгиленди.

Адабияттар

1. Н. В. Шишлина. Автор электронного курса. Учебно-методическое пособие. Ижевск, ИжГТУ имени М.Т. Калашникова, 2015. - 77 стр. (7 Мб)
2. Анисимов А. М. Работа в системе дистанционного обучения Moodle. Учебное пособие. 2-е изд. испр. и дополн.– Харьков, ХНАГХ, 2013. - 292 стр. (8 Мб)
3. А.В. Писарев Возможности образовательной платформы Moodle в обучении информационным технологиям. Статья Вестник ВолГУ. Серия 6. Вып. 13. 2012–2014.
4. Создание курсов в системе дистанционного обучения Moodle: учебно – методические пособие для преподавателей/Новгород. гос. унив.; сост. Н. В. Курмышев, К. Ю. Краснощенко, Великий Новгород, 2012, 70стр. (2.58 Мб.)
5. Moodle-учебник для начинающих (<http://rumoodler.com>)
6. Сайт Moodle (<https://moodle.org>)
7. «AVN» Информационная система (<http://avn.oshsu.kg>)